

Uçtu uçar!

Artık rivayet mi, gerçek mi bilinmiyor ama yabancılar koskoca Bergama Tapınağı'nı tek tek kesip yurtdışına kaçıdırlarken, padişahı uyarmışlar o da şöyle yanıt vermiş: **"Telaşa mahal yok, bizde o taşlardan çok var."**

Doğrudur, bizde bunlardan çok var, dünyanın hiçbir ülkesi kültürel miras açısından bizim kadar şanslı değil. Bu nedenle yurtdışına alışverişe değil de bir ülkeyi gerçekten anlamaya, tanımaya gitmişsek, bizi çok az şey heyecanlandırır.

Ancak biz, bu şansa sürekli ihanet etmeyi neredeyse bir huy haline getirmişiz.

Dünyanın beli başlı müzelerindeki Anadolu medeniyetlerine, Selçuk ve Osmanlı'ya ait eserleri görünce insanın tepesinin atmaması olanaksız. Hiç durmadan götürmüşler, biz hiç durmadan götürmelerine göz yummuşuz ve şimdilerde tam bir mirasyedi tavrıyla pişkin pişkin **"vay bunlar da bizim oradan"** diye övünüyoruz.

Bir ülkenin gelişmişliği iki şeyden belli olur, biri kültürel mirasına gösterdiği özen, biri de doğru dürüst kaldırımları var mı yok mu? Bu durumda -10'la tam anlamıyla sınıfta kaldığımızı söyleyebiliriz.

Uşak Müzesi'nden uçup giden kanatlı denizati broşu kültürel miras konusunda geldiğimiz son aşamayı çok net bir biçimde görüntülüyor. Gerçekten utanç verici bir şey, sen yıllarca büyük bir hukuk savaşımı vererek Karun hazinesini Amerikalılardan al, Uşak'a getir

ve en önemli parçası çalınsın. İnanın bu beni hiç şaşırtmadı. Hemen her kentinde bir müze bulunan ülkemizde müzelerin durumu içler açısı. Bazıları eleman yokluğundan kapalı, bazılarının bir iki bölümü açık, İstanbul Arkeoloji Müzesi gibi. Pek çoğunda ne koruma var ne bir şey. Hani biraz kafa yorsan, o güzelim heykelleri, idolleri alıp götürebilirsin. Daha da kötüsü, Türkiye müzelerinde doğru dürüst bir envanter defteri yok. Eminim sıkı bir araştırma yapılırsa, pek çok müzeden yüzlerce parçanın yok olduğu ortaya çıkacaktır. Hani yabancılar da olmasa hepten batacağız. Pek çok kazı onlar sayesinde ilerliyor, atılan bir iki olumlu adımın arkasında onlar var. Örneğin Avrupa Birliği'nin geçen yıllarda başlattığı GAP Bölgesi Kültürel Mirası Koruma projeleri sayesinde pek çok kültür mirası ayağa kaldırılıyor. İtalyanlar yanı başında mangal çevrilen Nemrut heykellerini kurtarmak için harekete geçtiler, Haran evleri yabancı mimarlar tarafından inceleniyor. **"Neden Avrupa Birliği fonlarına ya da başka fonlara muhtaç olalım ki, biz yaparız"** demekle olmuyor. Yapamı-

Uçtu uçar!

■ *Baştarafı Arka Sayfada* yoruz. Yapmak isteyen yerel yönetimlerin parası yetmiyor. Devlet bütçesinde en az pay kültüre ayrılmış durumda, üstelik tek başına kültüre değil turizmle birlikte kültüre. Yıllardır doğru dü-rüst bir ulusal kültür politikası oluşturmamışız. Vatan sevmek öyle lafla olmuyor. Dünyanın neresinde böyle bir hovardalık var. Kültür Bakanı çaresiz, 700 eksik kadrosu olduğunu söylüyor. Aldığı 86 arkeoloğun asgari ücretten çalıştıklarını belirtiyor. Onlar asgari ücretle çalışıyorlarsa, müze bekçileri kaç paraya çalışıyor, doğrusu merak konusu ve bu kadar az paraya çalışan insanların milyarlarca doların döndüğü tarihi eser kaçakçılığıyla nasıl baş etmesi bekleniyor?

Atatürk zamanında büyük bir heyecanla başlatılan kazılar ve o dönem yetişen muhteşem arke-

ologların peşi sıra düş peşinde koşan kaç arkeologumuz var?

Neden dünyanın en heyecanlı mesleklerinden biri olan arkeoloji genç insanların tercihlerinin dışında?

Sorular, sorular ve çözümsüzlük. Bu ülkenin son yirmi yılını çarçur edenler, gerçekten vatan haini. Hortumlanan o paralarla kaç müze adam edilirdi, kaç yeni kazı başlayabilirdi. Şimdi birileri şöyle düşünebilir, müzelerden önce insanların karnı aç, doğrudur ama kültür mirasına sahip çıkamayanların insana sahip çıktığı da pek görülmemiştir.

Not: Uşak Müzesi'ndeki kanatlı deniz atının sahte olduğu, ölçümler sırasında anlaşılmış. Sahtesi orijinalinden bir gram hafifmiş. Ben bu muhteşem broşun aynını yapan kuyumcu ustasını çok merak ediyordum, duydum ki, İranlıymış.